

Asia: VN/6525/2019

Lausuntopyyntö kevyemmän tarkastuksen käyttöönottoa valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto kevyemmän tarkastuksen käyttöönottoa valmistelleen työryhmän mietinnöstä

Kiitämme mahdollisuudesta kommentoida kevyemmän tarkastuksen käyttöönottoa valmistelleen työryhmän mietintöä. Esitämme seuraavassa KPMG Oy Ab:n näkemykset työryhmän ehdotuksiin.

Tilintarkastuslain 3:5 § Tilintarkastuskertomus

Emme kannata ehdotusta, että tilintarkastuslain 3:5 §:ään lisätään maininta ”Kertomuksesta on käytävä ilmi, että kyseessä on kohtuullisen varmuuden antama toimeksianto”, koska emme pidä sitä tarpeellisena työryhmän tavoitteiden kannalta tai muutenkaan. Maininta ”kohtuullisesta varmuudesta” sisältyy jo ST-Akatemian julkaiseman Tilintarkastajan raportointi -julkaisun tilintarkastuskertomusmalleihin. Emme myöskään kannata säädöksen yksityiskohtaisia perusteluja, joista ilmenee, että lainkohdan muuttamisen tarkoituksena on tuoda tilintarkastuskertomukseen maininnat niistä standardeista ja muista lähteistä, joita tilintarkastuksessa noudatetaan osana hyvää tilintarkastustapaa.

ISA-standardien asema yhtenä osana hyvää tilintarkastustapaa on selvä ja asiasta on myös tuore KHO:n päätös (KHO 583/2020).

On tärkeää huomata, että ISA-standardit on laadittu globaalisti suurille yrityksille, eikä niitä ole tarkoitettu pienten yritysten tilintarkastuksiin. Suomessa suurin osa yrityksistä on pieniä yrityksiä ja

siten suurin osa tilintarkastuksista kohdistuu pieniin yrityksiin. ISA-standardeja laativalla International Auditing and Assurance Standards Board -lautakunnalla (IAASB) on meneillään projekti Audits of less complex entities, jolla pyritään vastaamaan pienten yritysten tilintarkastusten tarpeisiin. Pidämme tärkeänä, että Suomessa seurataan projektin etenemistä ja tutkitaan, voisiko siitä nousta esille Suomen toimintaympäristöön soveltuvia asioita.

Mikäli tilintarkastuskertomukseen tulisi maininta ISA-standardeista, sen voitaisiin tulkita tarkoittavan, että ISA-standardeja noudatetaan kaikkine lukuisine yksityiskohtineen, mikä ei vastaa nykyistä oikeustilaa. Kyseessä olisi merkittävä muutos, joka koskisi kaikkien tilintarkastusvelvollisten yhteisöjen ja säätiöiden tilintarkastuksia. Tällainen muutos voisi johtaa käytännössä tilintarkastukseen käytettävän ajan kasvuun ja siten lisääntyviin kustannuksiin tilintarkastusvelvollisille.

Mielestämme nykyinen käytäntö, jossa tilintarkastuskertomuksessa viitataan hyvään tilintarkastustapaan, on riittävä ja toimiva. Jos esitystä kuitenkin viedään eteenpäin ehdotetussa muodossa, tulee lain perusteluteksteissä selvästi todeta, että ISA-standardien mainitseminen yhtenä hyvän tilintarkastustavan lähteenä tilintarkastuskertomuksessa on tarkoitettu vain lisäämään informaatiota tilintarkastuskertomuksen lukijoille, eikä sillä ole tarkoitus muuttaa hyvän tilintarkastustavan sisältöä.

Yleisluonteinen tarkastus

Kannatamme ehdotusta, jonka mukaan kirjanpitolain mikroyritysmääritelmän täyttävät yhtiöt (OY, KY, AY) ja osuuskunnat voisivat määrättyjen edellytysten nojalla päättää tilintarkastusta kevyemmän yleisluonteisen tarkastuksen toimittamisesta. Kannatamme myös sitä, että tarkastuksen suorittaa auktorisoitu tilintarkastaja ja että muutos ei vaikuta velvollisuuteen valita tilintarkastaja.

3 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että ”Yleisluonteinen tarkastus on tehtävä noudattaen yleisluonteisessa tarkastuksessa noudatettavaa hyvää tilintarkastustapaa”. Yleisluonteinen tarkastus ei ole tilintarkastusta, joten lain sanamuotoa tulisi muuttaa esimerkiksi muotoon ”hyvä tarkastustapa”.

KPMG kannattaa sitä, että yleisluonteinen tarkastus perustuisi kansainväliseen standardiin yleisluonteisesta tarkastuksesta (ISRE 2400) ja tarkastuksen kohteena olisi tilinpäätös. KPMG pitää kannatettavana myös sitä, että hallintoa ja kirjanpitoa ei säädetä yleisluonteisen tarkastuksen kohteeksi.

3 §:ssä ehdotetaan kansallisena lisävaatimuksena tiettyjen verotietojen vastaavuuden tarkastamista. Emme kannata ehdotettuja kansallisia lisäyksiä, sillä ne eivät tue työryhmän tavoitetta mikroyritysten tarkastusvelvollisuuden keventämisestä. Lisävaatimuksista aiheutuu lisätyötä tilintarkastajille ja siten myös lisäkustannuksia yrityksille.

Jos kuitenkin kansallisista lisävaatimuksista säädetään, pidämme tärkeänä, että lisävaatimuksena määriteltyjen verotietojen vastaavuuden tarkastamisen ja raportoinnin tarkka sisältö määritellään selkeästi ja yksiselitteisesti, jotta tilintarkastajat tietävät mitä työltä vaaditaan. Sisällön määrittely on mielestämme tärkeää myös tilinpäätöksen käyttäjien kannalta, jotta myös he ymmärtävät, mitä tilintarkastajan työ on sisältänyt. Ehdotamme alla mainittuja muutoksia säädökseen, jolloin se vastaisi paremmin pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa kuvattua työn sisältöä. Siten kuin työn sisältö on kirjoitettu ehdotetussa säädöstekstissä, se johtaisi käsityksemme mukaan laajoihin toimenpiteisiin ja hintavaan työhön.

Sen lisäksi mitä 2 momentissa edellytetään, tilintarkastajan on VERRATTAVA PISTOKOKEIN, että yhteisön Verohallinnolle antamat ilmoitukset palkoista, arvonlisäverosta ja tuloveroista PERUSTUVAT OLENNAISILTA OSIN yhteisön kirjanpİTOON tai kirjanpidosta löytyviIN raporttEIHIN.

4 § Yleisluonteisesta tarkastuksesta annettava kertomus

Katsomme, että selkeyden ja johdonmukaisuuden vuoksi laissa olisi parempi käyttää ISRE 2400 -standardin sanamuotoja:

”Kertomus”-sanan sijaan tulisi käyttää standardissa olevaa sanaa ”raportti”.

”Lausunto”-sanan sijaan tulisi käyttää standardissa olevaa sanaa ”johtopäätös”.

Tilintarkastuslain soveltamisala

Tilintarkastuslain soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että yleisluonteiseen tarkastukseen sovellettaisiin tilintarkastuslakia kokonaisuudessaan samoin kuin lakisääteiseen tilintarkastukseen. Tällöin yleisluonteisen tarkastuksen toimeksiannossa ei olisi mm. mahdollista rajoittaa vastuuta.

KPMG katsoo, että tilintarkastuslakia uudistettaessa tulisi käsitellä myös tilintarkastajan vahingonkorvausvastuun rajoittamista. EU-komissio on suositellut lakisääteisten tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen siviilioikeudellisen vastuun rajoittamista antamassaan suosituksessa, jota ei ole vielä Suomessa pantu täytäntöön. KPMG pitää tilintarkastajien vahingonkorvausvastuun rajoittamista hyvin tärkeänä seikkana, ja komission suositus tulisi panna täytäntöön Suomessa, kuten on tehty jo monissa muissa maissa.

Kun tilintarkastuslakia nyt ollaan muuttamassa, vastuunrajoitus tulisi ottaa sovellettavaksi vähintäänkin yleisluonteiseen tarkastukseen. Katsomme, että vastuukatto soveltuisi erityisen hyvin tällaiseen rajoitettuun työhön, kuten yleisluonteinen tarkastus, ja sen vuoksi tilintarkastuslain 10:9 §:ää vahingonkorvausvelvollisuudesta ei tulisi soveltaa yleisluonteiseen tarkastukseen.

Kunnioittavasti

Toni Aaltonen

KHT, Partner, Head of Audit & Assurance

Tiina Torniainen

KHT, Risk Management Partner

Fraktman Mirja
KPMG Oy Ab